

Societat

Emergència sanitària

SEAN GALLUP / GETTY

Un local de Berlín, tancat des de la primavera, divendres oferia dur a terme tests d'antígens a preu baix a qui ho volgués

Les proves de Covid-19 s'acosten al ciutadà

Creixen la demanda i l'oferta i s'obre la venda en farmàcies

MARTA RICARY
Barcelona

"El laboratori obrirà el 24, vigília de Nadal? Puc reservar hora per a la prova de la Covid-19?". Fa nou mesos pocs sabien què eren una PCR, un test d'antígens (TA o TAG), un d'anticossos i avui aquestes anàlisis del virus es colen en les nostres converses i agendes. Creix la demanda d'aquests tests, més enllà dels CAP, hospitals i els cribratges massius, i l'oferta es diversifica. Segurament s'ampliarà més, després que dissabte comencés a arribar a les farmàcies el primer test de la Covid-19 que poden vendre: un d'anticossos per fer-se a casa.

Els últims dies han augmentat als laboratoris d'anàlisi les peticions de proves davant les reunions nadalenques. De persones que es volen assegurar que no són contagioses per reunir-se amb pares i avis.

Aquesta demanda s'afegeix a la dels últims mesos, de persones que viatgen (molts països exigeixen una PCR negativa); d'empreses que analitzen els seus treballadors periòdicament o abans d'una reunió o feina concreta; de treballadors pel seu compte que busquen una prova negativa davant una entrevista laboral, que temen haver estat en contacte amb un positiu, operaris a qui se'ls exigeix per fer obres en una casa o oficina; o de persones que volen confirmar si han passat la Covid-19. Ho explica Natí Plana, directora d'Echevarne. Aquest laboratori ha ampliat els boxes de presa de mostres, les sales d'espera, per la demanda que creix.

"Atenem una demanda que la sanitat pública no cobreix", diu Nicolau Palos, director de Grup Terapèutic de Catalunya. Si als CAP hiva qui té símptomes d'infecció o ha estat trucat per ser contacte d'un

positiu, als laboratoris i centres mèdics privats que fan les proves hi acostumen a anar persones sanes, sense símptomes. En molts casos no s'exigeix recepta mèdica (depèn dels centres i autonomies). Si algú dona positiu, se li demana que contacti amb el seu CAP, però si és una

AUTODIAGNÒSTIC

Un test d'anticossos per fer a casa és el primer que poden vendre els farmacèutics

prova privada, la decisió és seva.

Molts centres que feien PCR i tests d'anticossos han afegit el d'antígens, tot i que segons Plana la PCR encara és la més sol·licitada. Ara n'hi ha amb mostra de saliva i equips per enviar la mostra des de casa. Les empreses demanen més

TA, ja que són més barats. Les proves no són iguals ni serveixen en qualsevol dels casos.

Es recomana fer-se'n una abans de la reunió familiar nadalenca? Plana i Pals diuen que la gent busca tenir aquesta tranquil·litat més gran, tot i que no es garanteixi

LES NOVES PETICIONS

Aquests dies augmenta l'interès per fer-se proves abans de les reunions de Nadal

al 100% que no s'estigui infectat.

Judit Villar, metge de malalties infeccioses de l'hospital del Mar de Barcelona, opina que "el missatge que cal transmetre de cara a Nadal no ha de ser fes-te la prova, perquè dona una falsa seguretat; és millor mantenir les mesures que sabem

que funcionen, no quedar-se tancats en cases on visquin avis, dinar en una terrassa, evitar les sobretalles, no veure grups diferents...

Altres metges consultats coincideixen amb Villar a demanar a qui es faci una prova que no es confiï ni oblidar que pot ser contagiós tot i que resulti negativa, que no abandoni la mascareta ni la distància.

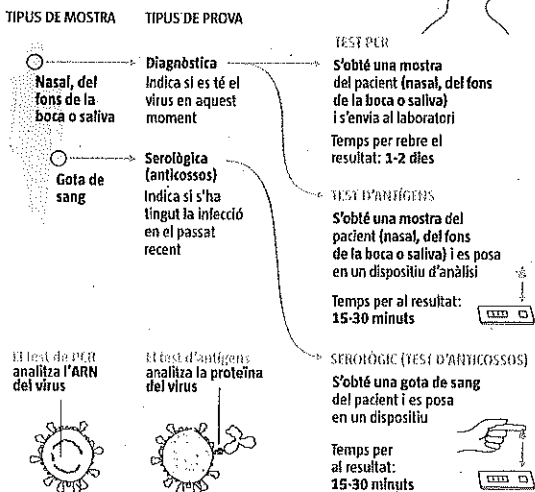
Si s'opta per la prova, la PCR és la més fiable: detecta el virus tot i que la càrrega viral en l'organisme sigui baixa, com en infeccions en els primers dies, lleus o sense símptomes (que també encomana). Tota prova és una foto d'aquell moment, pot donar negatiu i la persona pot estar infectada i ser contagiosa un o dos dies després.

El TA, explica Villar, és més ràpid i ràpid. Els que utilitza la sanitat pública estan validats, se n'ha comprovat la fiabilitat, però no la d'altres que es comercialitzen. En general, són menys sensibles que la PCR. Si donen positiu, són fiables, però poden donar negatiu amb una càrrega viral baixa malgrat que la persona estigui infectada i, per tant, sigui contagiosa.

El test d'anticossos o serològic pot detectar la infecció però normalment no els primers dies (se li escaparien molts casos), ja que es va crear per confirmar si s'ha passat la infecció. Podrà ser útil per veure si no és necessari vacunar-se. S'assagen més tests, més complets, més ràpids.

La demanda de proves de la Covid-19 arriba a les farmàcies, però no tenen permís del Ministeri de

Tipus de tests de detecció de la Covid-19

FONT: Elaboració pròpia

LA VANGUARDIA

Diverses anàlisis amb diferències

1 PCR. Detecta material genètic del virus, fins i tot una baixa càrrega viral (infeccions els primers dies, lleus, asimptomàtiques), amb més d'un 95% de fiabilitat. Es processa en un laboratori, cosa que l'encareix i endarrerirà el resultat un dia. Fora dels centres sanitaris públics val almenys 110 euros. Aconseguir mostra nasal, faringia, de saliva o d'esbandida bucal.

2 TEST D'ANTÍGENS. Test ràpid, amb resultat en menys de 30 minuts. Costa entre 35 i 55 euros (el Departament de Salut els compra a menys de 5€ i per internet es venen a 8-15 euros). Mesura proteïnes del virus. Hi ha marques amb un 95% de sensibilitat, però d'altres amb un 50%. És menys fiable com menor és la càrrega viral, per això se li poden escapar infeccions. La mostra és nasal, però es comença a utilitzar la de saliva.

3 TEST D'ANTICOSSOS. No mesura el virus sinó la resposta de l'organisme, els anticossos (IgM i IgG). S'aconsella utilitzar per confirmar que s'ha passat la Covid-19, no com a diagnòstic, pot donar negatiu els primers dies d'infecció. La mostra és de sang.

4 LAMP. Tècnica molecular semblant a la PCR. Els EUA van aprovar fa poc un test d'autodiagnòstic en una hora (Lucira). S'exerciten més combinant LAMP i edició de gens CRISPR.

Sanitat per fer-les. Aquest cap de setmana, segons la distribuïdora Cofares, ha començat el subministrament a les farmàcies (en principi, en poca quantitat) d'un primer test, d'una de les dues marques amb autorització de venda. És d'anticossos per a autodiagnòstic, per fer-se a casa, de la firma americana Primapharma i la valenciana Elix. Requereix recepta i val uns 25 euros.

Luis de Palacio, president de la patronal Federació de Farmacèutics (FEFE), espera que després d'aquest test en vinguin d'altres. El president del Col·legi de Farmacèutics de Madrid, Luis González, confia que "d'aquí set o deu dies" puguin vendre també un TA que detecta els antígens a la saliva, l'últim tipus de prova que es fabrica, per fer a casa. Les seves expectatives se centren en un test que s'ha validat de la firma Medusa-19 en col·laboració amb científics de la Universitat Autònoma de Madrid i l'hospital La Paz. Més laboratoris fabriquen TA de saliva i alguns tenen el marcatge CE, autorització per a la comercialització a tot Europa. Si se'n permetés la venda a les farmàcies, hi podria haver diverses marques.

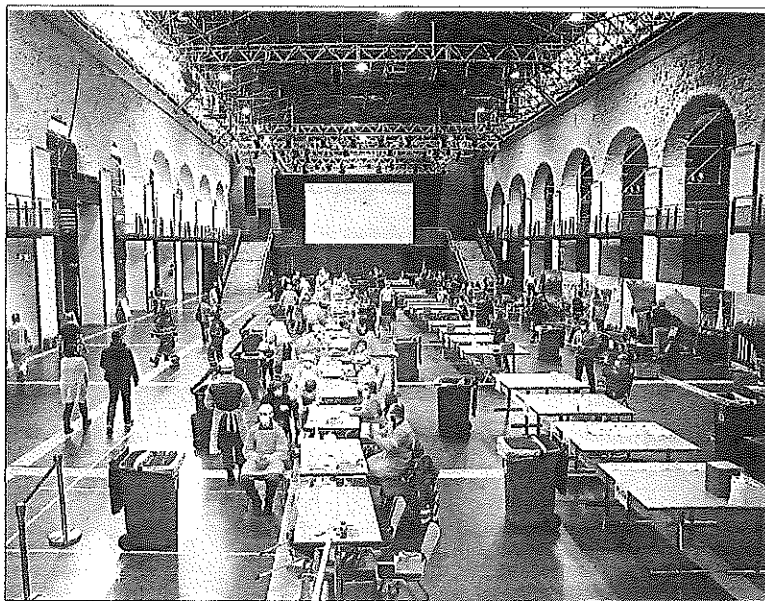
De Palacio i González reivindiquen que les farmàcies puguin a més fer tests. Ho han demanat repetidament. Fonts de Sanitat no van voler avançar si s'autoritzarà ben aviat ni si podran vendre TA.

Dona suport a les farmàcies la Comunitat de Madrid, que va enviar un pla al Govern central perquè els permeti fer TA aquest mes. Aquesta setmana ja es va expedientar una farmàcia que feia TA sense permís ni prevenció (les mostres de nas i boca positives són infeccioses).

A internet es venen totes les proves de la Covid-19. En molts casos, precisen que només les poden comprar centres sanitaris, laboratoris, geriàtrics o empreses. Però això indigna els farmacèutics: "La gent no entén que, en plena epidèmia i havent-hi demanda, nosaltres no fem tests", es queixa De Palacio.

Molts experts defensen multiplicar els testatges massius com a via per controlar l'epidèmia, però hi ha limitacions

Cribrar és la solució?

Austria ha engegat un cribratge massiu; a la imatge, tests en un centre de congressos d'Innsbruck

MARTA RICART Barcelona

Tests i PCR. A Catalunya, Espanya i molts països es fan cribratges massius de població per detectar infectats pel coronavirus, aïllar-los i evitar contagis. Els cribratges són la via per controlar la Covid-19 fins que la vacuna faci efecte? Hi ha epidemiòlegs, infectòlegs i microbiòlegs que els reivindiquen com a alternativa per evitar restriccions d'activitat o confinaments.

Els cribratges han augmentat

El Clínic ha analitzat cinc marques de TA i n'hi ha amb un 95% de sensibilitat i d'altres amb només un 50%

aquesta tardor perquè s'han generalitzat els tests d'antígens (TA), més simples, ràpids i barats que les PCR i de fabricació massiva. Faciliten el testatge i posar ràpid en quarantena els positius.

"Els TA són un mètode més econòmic i ràpid de detectar persones amb càrregues virals altes, molt infeccioses. Tot i que siguin menys sensibles que la PCR es poden repetir sovint i així aïllar qui més propaga el virus", assegura Bonaventura Clotet, director de malalties infeccioses de l'hospital Germans Trias i Pujol de Badalona i del centre IrsiCa-

xa. Des de fa mesos el seu equip defensa els cribratges. També treballa en un TA amb mostra de saliva, una classe de test que guanya terreny.

"Els TA són una tecnologia formidable, però no la panacea", opina Laura Lechuga, investigadora de l'Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia (ICN2-CSIC-UAB) i membre d'un grup assessor del Govern central. Ella treballa en un nanobiosensor que, a part d'indicar si algú és positiu, quantifiqui la càrrega viral. Assenyalava que cal transmetre

Els tests són una bona tecnologia, però no una panacea, opina l'experta Laura Lechuga

confiança sobre els TA, però es van crear per diagnosticar infectats amb símptomes. Detecten certa càrrega viral; si és baixa, se'ls poden escapar infeccions que són contagioses.

Jordi Vila, president de la Societat Espanyola de Malalties Infeccioses i Microbiologia (Seimc) i cap de Microbiologia del Clínic de Barcelona, explica que no tots els TA són igual de fiables. Al seu hospital han fet un estudi (encara no publicat) de cinc marques: van veure que hi ha tests amb una sensibilitat per detectar el virus d'un 95%, però altres

d'un 50%. Ara analitzaran TA de saliva.

Molts experts desaconsellen els TA per a cribratges entre gent majoritàriament sana. Però es fan. Eslovàquia va testar dos terços de la població (va trobar un 1% de positius). Àustria ho fa aquests dies. Un spin-off del Clínic, Linkcare, promou nous tests d'antígens i anticossos detectats en saliva i mucosa bucal. Es provaran en hospitals de Terrassa i Andorra, però proposa un cribratge massiu a Catalunya i els vol comercialitzar el 2021.

És difícil que en països grans els cribratges siguin un control per si mateixos. Per anar detectant les infeccions, l'ideal seria fer-los dues vegades per setmana, en molta població i molts punts. Això els encareix i ho complica. "És el coll d'ampolla de l'estratègia", admet Clotet, però creu que és millor gastar en això que tancar activitats.

Es planteja fer TA a les empreses i negocis, en actes públics... per garantir activitats segures. La Comunitat de Madrid pressiona perquè facin tests les farmàcies i clíniques dentals. Molts tests, més enllà dels cribratges de conselleries i ajuntaments, estalviaria costos a la sanitat pública, però dificulta el control dels positius. "El cribratge només és útil si es fa investigació, rastreig i quarantena dels positius i els seus contactes o no evita els brots", alerta Vila.

Aquest rastreig falla en general perquè exigeix molt personal i molts positius i contactes no s'aïllen.